

Наукові перспективи
Видавнича група

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№10(16)

2023

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 10(16) 2023

Київ – 2023

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 10(16) 2023. С. 920.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із з права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 11.10.2023, № 4/10-23).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

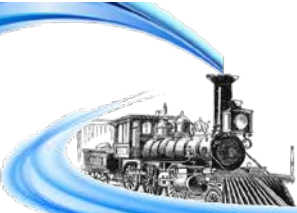
Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дачій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабасва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)

УДК 378:37.011.3-057.87:004.855.3:005.336.2(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-730-739](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-730-739)

Розман Ірина Іллівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, 89600, тел.: (03131) 211-09, <https://orcid.org/0000-0002-4951-0074>

Петрова Анна Валеріївна здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктор філософії, Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, 89600, тел.: (03131) 211-09, <https://orcid.org/0009-0000-1271-0892>

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті зацентрована увага на одному з основних факторів професійності здобувачів вищої освіти – важливості досконалого опанування та удосконалення цифрової компетентності. Зосереджена увага не тільки на необхідності цифрової компетентності для здобувачів інформаційної, бібліотечної та архівної справи, а і для підготовки молодих спеціалістів зазначеного напрямку.

Вивчено функції та шляхи у підходах щодо формування цифрової компетентності майбутніх фахівців.

Проаналізовано основні положення провідних експертів цифрових технологій та висловлено власну думку авторів щодо важливості використання цифрової грамотності у сучасному суспільстві.

Уточнені поняття: «цифрова компетентність» і «цифрова грамотність». Авторами обґрунтовано основне поняття «цифрової компетентності» та визначено складові «цифрової компетентності» молодих спеціалістів, окреслено напрями її розвитку. Зазначено, що цифрова компетентність стала важливою складовою сучасної освіти та професійного розвитку, оскільки цифрові технології впливають на багато сфер нашого життя. Її розвиток дозволяє людям бути більш продуктивними, конкурентоспроможними та впевненими в сучасному цифровому світі.

Обґрунтовано, що формування цифрової компетентності у майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи є критично важливим завданням в епоху цифрової трансформації. Ця компетентність допомагає професіоналам ефективно працювати з інформацією, включаючи цифрові ресурси, зберігати та забезпечувати доступ до них.

Доведено, що концептуальний підхід спрямований на підготовку випускників вищої освіти до цифрової епохи і забезпечення їхнього успіху в сучасному світі роботи і навчання та зазначено, що важливо постійно адаптувати цей підхід до змін у технологічному середовищі і потребах суспільства.

Ключові слова: цифрова компетентність, цифрові технології, цифрова епоха, інформаційна, бібліотечна та архівна справа, мультимедійні ресурси, цифровізація, цифрові навички, професійний розвиток, вища освіта.

Rozman Iryna Illivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of English Language, Literature and Teaching Methods, Mukachevo State University, Uzhhorodska St., 26, Mukachevo, 89600, tel.: (03131) 211-09, <https://orcid.org/0000-0002-4951-0074>

Petrova Anna Valeriyivna Applicant of the third (educational and scientific) level of higher education Doctor of Philosophy, Mukachevo State University, Uzhhorodska St., 26, Mukachevo, 89600, tel.: (03131) 21109, <https://orcid.org/0009-0000-1271-0892>

A CONCEPTUAL APPROACH TO THE FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION ACQUIRES

Abstract. The article focuses attention on one of the main factors of professional competence of higher education students - the importance of perfect mastery and improvement of digital competence. Attention is focused not only on the need for digital competence for information, library and archival professionals, but also for the training of young specialists in this field. The functions and ways in the approaches to determining the digital competence of future specialists have been studied.

The main positions of the leading experts in digital technologies were analyzed and the authors' own opinion was expressed regarding the importance of using digital literacy in modern society. The concepts: "digital competence" and "digital literacy" have been clarified.

The authors substantiated the basic concept of "digital competence" and determined the components of "digital competence" of young specialists, outlined the directions of its development. It is noted that digital competence has become an important component of modern education and professional development, as digital technologies affect many areas of our lives.

Its development allows people to be more productive, competitive and confident in today's digital world. It is substantiated that the formation of digital

competence among future specialists in information, library and archival affairs is a critically important task in the era of digital transformation.

This competency helps professionals to effectively work with, store and access information, including digital resources. It is proven that the conceptual approach is aimed at preparing graduates of higher education for the digital era and ensuring their success in the modern world of work and study, and it is indicated that it is important to constantly adapt this approach to changes in the technological environment and the needs of society.

Keywords: digital competence, digital technologies, digital age, information, library and archival business, multimedia resources, digitalization, digital skills, professional development, higher education.

Постановка проблеми. Формування цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти вимагає комплексного та концептуального підходу до її вирішення. Концептуальний підхід до формування цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти передбачає систематичний підхід до розвитку навичок і знань, необхідних для успішної адаптації до цифрового середовища та використання цифрових технологій у навчанні і подальшій професійній діяльності. Цифрова трансформація передбачає структурну та змістовну зміну в інформаційній, бібліотечній та архівній справі, яку неможливо розглядати ізольовано від загальноприйнятих компетентностей здобувачів вищої освіти, яка здійснюється в Україні в межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Цифровізація в ракурсі вищої освіти, її перспективи в освітній площині надає можливість розвитку практичної діяльності для молодих спеціалістів. Необхідно спрямовувати навчальний процес на вмінням виявляти достовірні Інтернет-джерела з метою інтенсифікації освіти, що уможлиблює забезпечення неперервності навчання у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливою основою нашого дослідження є праці провідних українських наукових і науково-педагогічних працівників: А. Гуменчук, В. Касьяна, О. Матвієнко, Т. Новальської, О. Плужник, О. Сербіна, М. Толмач, М. Цивіна, Т. Яворської, Т. Ярошенко, Андріянова О.В. і Татакі О.О, Вербівського Д.С., Карплюка С.О., Фонарюка О.В., Наливайка О.О. Проблема становлення та розвитку цифрової компетентності у сучасному суспільстві останнім часом досліджується вченими та науковцями з метою висвітлення значення цифрових технологій на рівні держави.

Мета статті полягає у дослідженні концептуального підходу формування цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти, зокрема у майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Виклад основного матеріалу. В Україні розроблено державні стандарти вищої освіти, які встановлюють вимоги до змісту, обсягу та рівня

підготовки здобувачів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» за першим (наказ Міністерства освіти і науки України № 1378 від 12.12.2018) [11], другим (наказ № 728 від 24.05.2019) [12] і третім (освітньо-науковим) (наказ № 1435 від 24.12.2021) [13] рівнями.

У стандартах визначено переліки загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей випускників. Зокрема, бакалавр з інформаційної, бібліотечної та архівної справи повинен володіти такими спеціальними цифровими компетентностями: здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання документно-інформаційних ресурсів; використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв; використовувати сучасні прикладні комп'ютерні технології, програмне забезпечення, мережеві та мобільні технології для вирішення професійних завдань; впроваджувати інноваційні технології виробництва інформаційних продуктів і послуг, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів інформаційних, бібліотечних та архівних установ; проєктувати та створювати документно-інформаційні ресурси, продукти й послуги; адмініструвати соціальні мережі, електронні бібліотеки, архіви; використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, організовувати електронні бібліотеки й архіви; створювати, наповнювати та забезпечувати функціонування вебсайтів і вебспільнот у мережі «Інтернет» [11-13].

Цифрова компетентність – це набір навичок, знань і умінь, необхідних для успішної роботи і життя в цифровому суспільстві. Вона охоплює різні аспекти використання цифрових технологій та інтернету, і може бути важливою як для особистого розвитку, так і для професійного успіху.

Дослідники Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Н. Морзе, О. Спірін розглядають сутність і структуру цифрової компетентності й цифрової культури молодих спеціалістів [3,5].

Проблеми формування професійних компетентностей майбутніх спеціалістів з використанням цифрових освітніх технологій досліджують Р. Гуревич, Н. Морзе, О. Співаковський [6, с.27–39]. Використанню цифрових освітніх технологій у вищій освіті присвячено праці В. Бикова, О. Глазунової, М. Шишкіної [1].

Необхідно зазначити, що основні складові цифрової компетентності включають, насамперед, інформаційну компетентність, яка здатна ефективно шукати, оцінювати, обирати і використовувати інформацію з різних джерел в Інтернеті. Вона розвиває критичне мислення і здатність розрізняти надійні та ненадійні джерела.

Функція цифрової компетентності полягає у сукупність навичок, знань і умінь, пов'язаних з використанням цифрових технологій і інформаційних

ресурсів. Вона стає все більш важливою в сучасному світі і включає в себе такі аспекти як основи комп'ютерної грамотності, що дозволяє користуватися комп'ютерами і операційними системами, включаючи роботу з файлами, програмами і веб-браузерами.

Формування цифрової компетентності – надзвичайно важливий складник спілкування та життєдіяльності у сучасному світі. Цифрова компетентність включає в собі набір навичок і знань, необхідних для ефективного використання і розуміння інформаційних технологій та цифрових засобів. Продуктивність спеціалістів залежить від аудиторій, їх обладнання та використання комп'ютерів і програмного забезпечення. Сучасне дослідження цифрової компетентності доводить, що виникає необхідність працювати швидше, ефективніше, безперервно. Зростаюча кількість онлайн загроз та шахраїв вимагає від спеціалістів знань про те, як захищати свої особисті дані та інформацію.

Професійний розвиток починається вже під час навчання у ЗВО, а в багатьох галузях професійного розвитку цифрова компетентність є ключовою. Вона дозволяє пристосовуватися до нових технологій та інструментів у своїй сфері діяльності.

Загалом, цифрова компетентність стає все більш важливою навичкою, яка допомагає людям пристосовуватися до змін у сучасному цифровому світі і бути більш успішними в різних аспектах життя і роботи.

Серед науковців існує різниця думка щодо визначення понять «цифрова грамотність» та «цифрова компетентність». Ми поділяємо думку Вербівського Д.С., Карплюка С.О., Фонарюка О.В., які наголошують, що до одних і тих якостей зазначених понять застосовуються різні назви – інформаційно-комунікаційна компетентність, інформаційно – цифрова компетентність, цифрова компетентність, а у загальному лексичному значенні вони подібні [2, с.78-82]. Звертаючи увагу на використання цифрової грамотності на заняттях у закладах освіти, доречно вивчати надбання закордонних дослідників.

Досвід застосування комп'ютерної гри в навчальній діяльності існує в багатьох країнах. Найбільш цікавим є досвід у школах США, Канади, Франції де вже сама назва навчальної задачі «грою» сприяє підвищенню інтересу здобувачів до навчання, коли за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій краще засвоюють різноманітні завдання, гра сприяє розвитку творчого мислення і є дієвим засобом формування і розвитку особистості [4, с. 91-94].

Але використання інформаційно-комунікаційних технологій має і певні недоліки, а саме: обсяг часу витраченого на ІКТ впливає в подальшому на психіку здобувача; зміну його цінностей. Ці всі аспекти необхідно враховувати

при конструюванні навчальної діяльності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Використання в освітньому процесі інформаційно-комунікаційних технологій суттєво впливає як на здобувача, так і на викладача. Педагог може самостійно обирати план проведення уроку, підбирати додаткові матеріали для відповідного предмету, готувати контрольні тести, розробляти індивідуальні завдання для здійснення як індивідуалізованого підходу так і для диференційованого [10, с. 165].

Існує чимало варіантів визначення терміну «цифрова компетентність». Так С. Прохорова у своєму дослідженні цифрову компетентність педагогічних працівників трактує як їх здатність ефективно та результативно використовувати ІКТ у своїй педагогічній діяльності та для свого професійного вдосконалення. До складових елементів цифрової компетентності також входять додаткові знання, уміння, здатності та ставлення, серед яких технічні навички роботи з ІКТ, здатність застосовувати вказані ресурси у навчально-виховному процесі, та здатність планувати, аналізувати та керувати освітнім та виховним процесом за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Педагог повинен також критично оцінювати ресурси та бути добре ознайомленим з соціальними та етичними аспектами їх використання [9].

Інтернет-грамотність розвиває навички роботи в Інтернеті, включаючи пошук і оцінку інформації в мережі, безпеку в Інтернеті і основи електронної комунікації. У свою чергу необхідно зосередити особливу увагу на цифровій безпеці, яка має здатність захищати свої персональні дані, визнавати загрози в Інтернеті і використовувати стратегії для захисту від кібератак і шахрайства.

Розвиваючи вміння роботи з програмами і додатками, включаючи офісні пакети, графічні редактори, інструменти для обробки даних цифровий медіа-досвід формує здатність розуміти і використовувати цифрові медіа, включаючи створення, редагування і споживання відео, аудіо, фотографій та інших мультимедійних контентів.

Наливайко О.О. у своїх наукових розвідках стверджує, що потрібно акцентувати увагу на тому, що в час загальної інформатизації життя людини вища освіта повинна підлаштовуватися під високі запити суспільства в галузі підготовки кваліфікованого фахівця. Найбільш ефективним засобом задоволення суспільних потреб у галузі отримання якісної освіти на цьому етапі розвитку країни вбачається запровадження компетентнісного підходу з акцентом на інформаційно-цифрову компетентність [7, с.129-1340].

Цифровізація відбувається стрімко і необхідно проявляти розуміння цифрових трендів і інновацій, що полягає у спостереженням та аналізом новітніх технологічних розробок та вміння адаптуватися до них.

Цифрова компетентність є ключовою для ефективної участі в сучасному суспільстві, навчання, розвитку кар'єри та особистого зростання. Вона може варіювати в залежності від конкретних потреб і контексту, але загалом включає в себе розуміння і вміння використовувати цифрові ресурси і технології в різних сферах життя.

Інформаційна компетентність полягає у здатності ефективно шукати, аналізувати, оцінювати та обробляти інформацію, яка міститься в онлайн-джерелах і включає у себе навички критичного мислення та вміння визначати надійні джерела інформації.

Необхідно зауважити на технологічній компетентності, яка має здатність працювати з різними цифровими пристроями, програмами та платформами. Вона включає в собі навички роботи з комп'ютерами, смартфонами, планшетами, операційними системами, офісними програмами і іншими інструментами.

На нашу думку, для майбутніх фахівців у інформаційній, бібліотечній справі надважливою компетентністю є комунікаційна. Здатність ефективно спілкуватися, співпрацювати і обмінюватися інформацією через цифрові канали, включаючи електронну пошту, соціальні мережі, месенджери та відеоконференції.

Креативна компетентність сприяє здатності створювати, редагувати та ділитися контентом у цифровому форматі, включаючи тексти, графіку, відео і аудіо, біографічні показники та електронні формуляри. На думку авторів знання та вміння забезпечувати безпеку особистих даних та інформації в онлайн-середовищі, включаючи використання паролів, антивірусного програмного забезпечення та захист від шахраїв, є важливим фактором результативної роботи.

Використовуючи *soft skills* для формування цифрової компетентності у здобувачів вищої, необхідно звертати увагу на проблемне вирішення та аналітичні навички майбутніх спеціалістів та їх здатність вирішувати проблеми, використовуючи цифрові інструменти та аналіз даних.

Розвиток навичок цифрового аналізу сприятиме вмінню аналізувати та інтерпретувати дані та інформацію, використовуючи різні аналітичні інструменти та методи.

Сьогодення характеризується неперервним навчанням як одним із важливих напрямів освітнього процесу в Україні. Його здійснення спрямоване на швидкий розвиток інформатизації суспільства, що вимагає від спеціалістів високого рівня цифрової компетентності. Майбутні спеціалісти інформаційної, бібліотечної та архівної справи повинні бути готовими до реалізації нових ідей та використання інформаційних технологій, що призведе до підвищення якості освітнього процесу, підготовки молоді до сучасного життя.

Цифрова компетентність є професійною (фахово) у процесі підготовки молодих спеціалістів.

Висновки. Отже, концептуальний підхід спрямований на підготовку випускників вищої освіти до цифрової епохи і забезпечення їхнього успіху в сучасному світі роботи і навчання. Важливо постійно адаптувати цей підхід до змін у технологічному середовищі і потребах суспільства. Для цього необхідно продовжувати роботу щодо оволодіння й застосування цифрових технологій молодими спеціалістами шляхом створення моделей для результативного формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти, визначення передумов формування цифрової компетентності ще у ЗЗСО та перспектив запровадження і забезпечення неперервного професійного розвитку.

Література:

1. Биков В., Лещенко М. Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. № 4. с. 115-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_13
2. Вербівський Д.С., Карплюк С.О., Фонарюк О.В. Цифрова компетентність майбутніх педагогів професійного навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 198. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. С.78-82
3. Жалдак М. І., Рамський Ю. С., Рафальська М. В. Модель системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. № 7. 2009. с. 3-10.
4. Кривонос О.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 182 с., с. 91-94].
5. Морзе Н. В. Інформатична компетентність учнів може бути вищою від компетентності тих, хто їх навчає? (за матеріалами моніторингового дослідження з інформатичних компетентностей випускників в Україні). Комп'ютер у школі та сім'ї. № 8. 2010. С. 3-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8_
6. Морзе Н. В., Кочарян А. Б. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. Інформаційні технології і засоби навчання. №5. 2014. с. 27–39
7. Наливайко О.О. Формування інформаційно-цифрової3. компетентності як результат професійної підготовки студентів класичних університетів. Педагогічний альманах. 2018. Вип. 40. С. 129-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2018_40_21. 129-1340
8. Плужник О.В. Шляхи розвитку цифрової компетентності у майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. URL: pluzhnyk-oksana-vasylivna%2F&usg=AOvVaw2hBHt6_MyB6uOiUDxKJ_IQ&opi=89978449
9. Прохорова С. М. Поняття цифрової компетентності вчителя іноземної мови у світовому освітньому просторі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2015. Вип. 4. С. 113-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2015_4_24
10. Розман І.І., Вончак Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти // Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. С. 165.

11. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 № 1378. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-bakalavr>.

12. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 № 728. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-magistr.28.05.pdf> (дата звернення: 01.04.2023).

13. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2021 № 1435. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/24/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-filos.24.12>.

References:

1. Bykov, V., Leshchenko, M. Tsyfrova humanistychna pedahohika vidkrytoi osvity. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemamy [Digital humanistic pedagogy of open education]. № 4, 115-130. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_13 [in Ukrainian].

2. Verbivskiy, D., Karpliyuk S., Fonariuk O. (2021). Tsyfrova kompetentnist maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [Digital competence of future teachers of vocational training]. Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi: RVV TsDPU im. V. Vynnychenka. Vyp. 198, 78-82. [in Ukrainian].

3. Zhaldak, M., Ramskiy, Yu., Rafalska, M. (2009). Model systemy sotsialno-profesiinykh kompetentnostei vchytelia informatyky [Model of the system of socio-professional competences of the informatics teacher]. Naukovyi chasopys Natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 2. Kompiuterno-oriientovani systemy navchannia. № 7, 3-10. [in Ukrainian].

4. Kryvonos, O. (2012). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v navchanni [Use of information and communication technologies in education]. Navchalnyi posibnyk. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 91-94. [in Ukrainian].

5. Morze, N. (2010). Informatychna kompetentnist uchniv mozhe buty vyshchoiu vid kompetentnosti tykh, khto yikh navchaie?[Can the information competence of students be higher than the competence of those who teach them?]. (Za materialamy monitorynhovoho doslidzhennia z informatychnykh kompetentnostei vypusknnykiv v Ukraini). Kompiuter u shkoli ta simi. № 8, 3-8. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8 [in Ukrainian].

6. Morze, N., Kocharian, A. (2014). Model standartu IKT-kompetentnosti vykladachiv universytetu v konteksti pidvyshchennia yakosti osvity [Model of the standard of ICT competence of university teachers in the context of improving the quality of education]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. №5, 27–39. [in Ukrainian].

7. Nalyvaiko, O. (2018). Formuvannia informatsiino-tsyfrovoi kompetentnosti yak rezultat profesiinoyi pidhotovky studentiv klasychnykh universytetiv [Formation of information and digital 3. competence as a result of professional training of students of classical universities]. Pedahohichniy almanakh. Vyp. 40, 129-134. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2018_40_21. 129-1340 [in Ukrainian].

8. Pluzhnyk, O. Shliakhy rozvytku tsyfrovoyi kompetentnosti u maibutnikh fakhivtsiv iz dokumentoznavstva ta informatsiinoyi diialnosti [Ways of developing digital competence in future specialists in document studies and information activities]. Retrieved from http://pluzhnyk-oksana-vasylyivna%2F&usg=AOvVaw2hBHt6_MyB6uOiUDxKJ_IQ&opi=89978449 [in Ukrainian].

9. Prokhorova, S. (2015). Poniattia tsyfrovoi kompetentnosti vchytelia inozemnoi movy u svitovomu osvithomu prostori [The concept of digital competence of a foreign language teacher in the global educational space]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedagogichni nauky. Vyp. 4*, 113-116. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2015_4_24 [in Ukrainian].

10. Rozman, I., Vonchak, Ya. (2022). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii: chynnyk pidvyshchennia yakosti osvity [Information and communication technologies: a factor in improving the quality of education]. *Suchasni tendentsii rozvytku nauky y osvity v umovakh pohlyblennia yevrointehratsiinykh protsesiv: zbirnyk tez dopovidei za materialamy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (12-13 travnia 2022 r., m. Mukachevo)*. Mukachevo: Vyd-vo MDU, s.165. [In Ukrainian].

11. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 029 «Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of higher education of Ukraine in specialty 029 "Information, library and archival affairs" for the first (bachelor's) level of higher education]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.12.2018 № 1378*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-bakalavr> [in Ukrainian].

12. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 029 «Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of higher education of Ukraine in specialty 029 "Information, library and archival affairs" for the second (master's) level of higher education]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.05.2019 № 728*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-magistr.28.05.pdf> [in Ukrainian].

13. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 029 «Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava» dlia tretoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of higher education of Ukraine in specialty 029 "Information, library and archival work" for the third (educational and scientific) level of higher education]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.12.2021 № 1435*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/24/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-filos.24.12>. [in Ukrainian].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>